

EKONOMIUTSKOTTETS BETÄNKANDE 11/2010 rd

Regeringens proposition med förslag till lag om ändring av lagen om placeringsfonder

INLEDNING

Remiss

Riksdagen remitterade den 9 februari 2010 en proposition med förslag till lag om ändring av lagen om placeringsfonder (RP 287/2009 rd) till ekonomiutskottet för beredning.

Sakkunniga

Utskottet har hört

- konsultativ tjänsteman Jyrki Knuutinen, finansministeriet
- marknadsövervakare Paula Kirppu, Finansinspektionen
- ekonom Pertti Pylkkönen, Finlands Bank

- äldre skatteinspektör Kalle Hirvonen och överinspektör Matti Merisalo, skattestyrelsen
- kriminalinspektör Laura Kuitunen, Central-kriminalpolisen
- projektchef Janne Marttinen, Utvecklingsprojektet för myndighetssamarbete
- chefsjurist Jorma Yli-Jaakkola, Euroclear Finland Oy
- jurist Mirjami Kajander-Saarikoski, Finansbranschens Centralförbund.

Dessutom har skriftliga utlåtanden lämnats av
— Europaparlamentsledamot medlem Sirpa Pietikäinen
— ekonomie magister Yrjö Tuokko.

PROPOSITIONEN

Regeringen föreslår att lagen om placeringsfonder ska kompletteras med bestämmelser om fondandelar som ägs av utländska fondandelsägare och förvaltas av fondandelsförvaltare. Meningen är att i fråga om de fondandelar som ägs av utländska investerare möjliggöra ett registreringsförfarande av liknande slag som det som tillämpas på aktier och fondandelar som hör till värdeandelssystemet. Inga ändringar föreslås i registreringen av fondandelar som ägs av finländska investerare.

Kreditinstitut, värdepappersföretag och fondbolag som har rätt att tillhandahålla förvarings- och förvaltningstjänster för värdepapper ska få verka som fondandelsförvaltare och få de förval-

tade fondandelarna antecknade i sitt namn, om de är finländska eller har auktoriserats inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet. Ett fondbolag ska ingå ett skriftligt avtal med fondandelsförvaltaren om förvaltningen av fondandelarna. Fondbolaget ska kunna ingå avtal bara med en part som är tillförlitlig, har gott anseende och är yrkesskicklig. I avtalet ska det avtalas att fondandelsförvaltaren ska lämna fondbolaget uppgifter om ägarna till de fondandelar som fondandelsförvaltaren förvaltar och andra uppgifter som fondbolaget behöver enligt den lagstiftning som gäller dess verksamhet. Fondandelsförvaltaren ska i sin tur ingå ett skriftligt avtal om förvaltning av fondandelarna med den ut-

ländska fondandelsägaren eller med ett kreditinstitut, ett värdepappersföretag eller en annan part som företräder fondandelsägaren. En fondandelsförvaltare ska dessutom vara skyldig att på begäran meddela Finansinspektionen namnet på ägaren till de fondandelar som förvaltas liksom också ägarens hemstat och antalet fon-

delar. En fondandelsförvaltare ska lämna uppgifter om en fondandelsägare till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredning av brott samt till myndigheter som enligt lag i övrigt har rätt att få uppgifter.

Lagen avses träda i kraft så snart som möjligt.

UTSKOTTETS ÖVERVÄGANDEN

Motivering

Ekonomiutskottet föreslår att lagförslaget godkänns.

När lagen blivit antagen kan en fondandelsförvaltare införas i fondandelsregistret enligt lagen om placeringsfonder i stället för en utländsk fondandelsägare. Ett kreditinstitut eller ett fondbolag som har rätt att tillhandahålla förvarings- och förvaltningstjänster för värdepapper kan verka som fondandelsförvaltare, om det är finländskt eller har auktoriserats inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-området).

Lagändringen svarar mot internationell praxis och möjliggör en effektivare försäljning av finländska fondandelar till utländska investerare.

Utskottet noterar att motsvarande registrering av förvaltningen redan tillämpas i Finland på aktier och fonder av värdeandelstyp som ägs av utländska investerare.

Det blir inga ändringar i registreringen av finländska investerares fondandelar. Fondbolaget

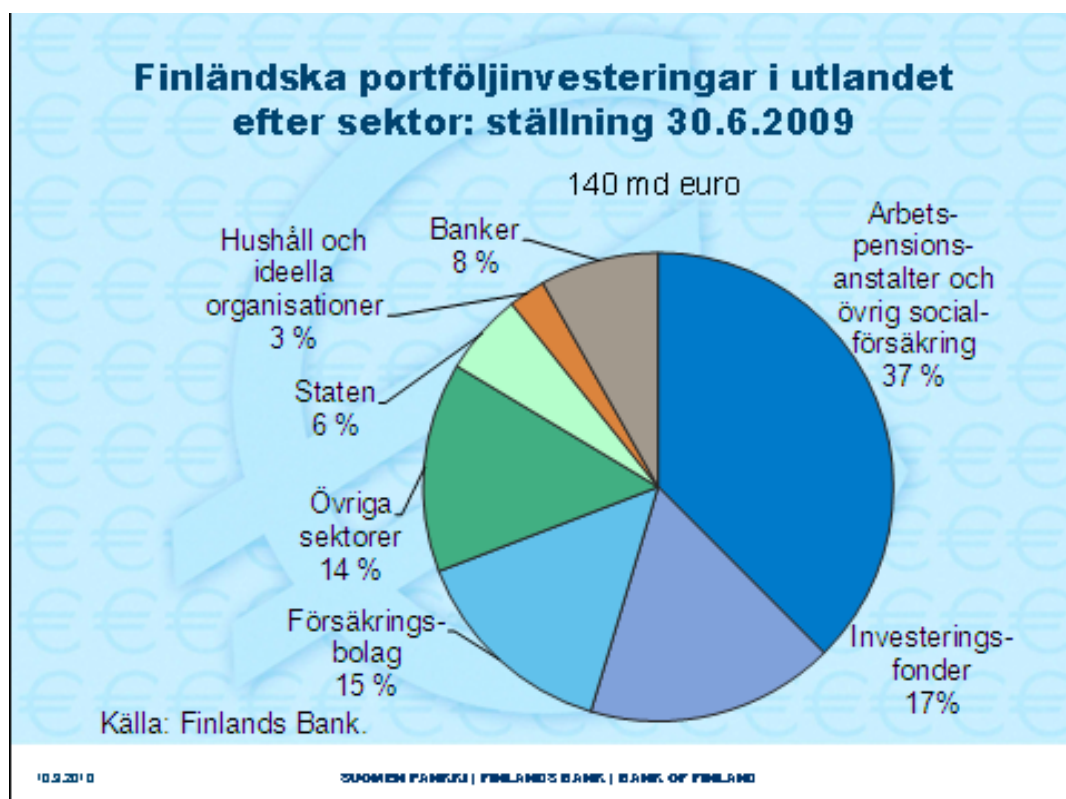
ska fortsatt anteckna fondandelsägarens namn och adress i sitt fondandelsregister.

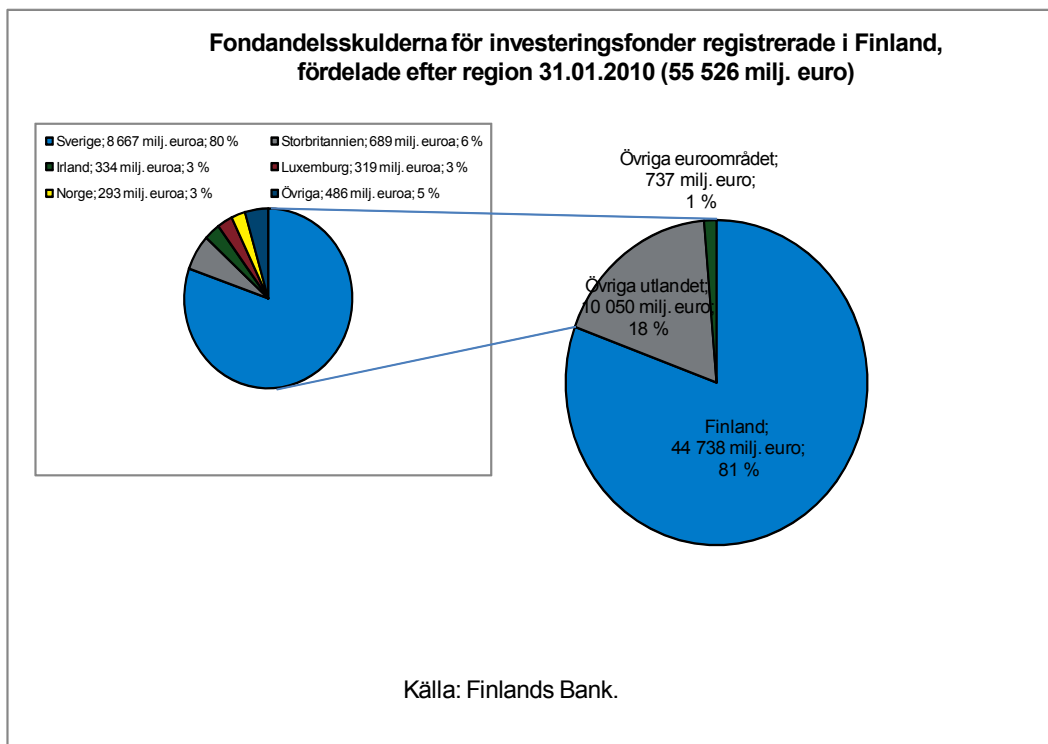
Investeringar i värdepapper och placeringsfonder

Längre fram beskrivs de länderfördelade finländska investeringarna i utländska fondandelar och i Finland registrerade placeringsfonders kapital.

I slutet av juni 2009 hade finländska placeringsfonder investeringar för knappa 24 miljarder euro i utlandet. I Finland registrerade placeringsfonder hade i slutet av januari 2010 investerat 44,7 miljarder euro (81 %) av sitt kapital på 55,5 miljarder euro i Finland och 10,7 miljarder euro (19 %) i utlandet, främst Sverige.

Fondkapitalet ökade snabbt kring mitten av decenniet. Efter en svacka som fick sin början hösten 2007 och som fortsatte in på 2008 har fondkapitalet gått upp 2009.

Tillsyn och påföljdssystem

Enligt lagförslaget är en fondandelsförvaltare skyldig att på begäran meddela Finansinspektionen uppgifter för identifikation av ägaren till de fondandelar som förvaltas och antalet fondandelar. En fondandelsförvaltare ska också lämna uppgifter om en fondandelsägare till åklagar- och förundersökningsmyndigheterna för utredning av brott och till andra myndigheter som enligt lag har rätt till uppgifterna. I lagen föreskrivs vidare att ett fondbolag är skyldigt att identifiera en kund.

Regeringen föreslår inga administrativa påföljder eller straffbestämmelser för brott mot lagen och inte heller några nya fullmakter eller uppgifter för skattemyndigheterna eller de myndigheter som ska se till att penningtvätt hindras.

Ekonomiutskottet konstaterar att myndigheterna måste ha de nödvändiga rättigheterna att få

tillgång till och utbyta information för att kunna sköta sitt uppdrag. Efterlevnaden av lagen måste förstärkas med ett lämpligt påföljdssystem. Myndigheterna ska också kunna övervaka att aktörer på finansmarknaden uppfyller sina förpliktelser gentemot samhället.

Enligt uppgift från finansministeriet till ekonomiutskottet arbetar finansministeriet på en totalreform av värdepappersmarknadslagstiftningen och i det sammanhanget ska det klarläggas om myndighetsbefogenheterna och påföljdssystemet på värdepappers- och finansmarknaden är tillräckliga och fungerar.

Ekonomiutskottet påskyndar propositionerna.

Utskottets förslag till beslut

Riksdagen

godkänner lagförslaget utan ändringar.

Helsingfors den 11 maj 2010

I den avgörande behandlingen deltog

ordf. Jouko Skinnari /sd
vordf. Antti Rantakangas /cent
medl. Hannu Hoskonen /cent
Harri Jaskari /saml
Anne Kalmari /cent
Matti Kangas /vänst
Toimi Kankaanniemi /kd
Miapetra Kumpula-Natri /sd

Jouko Laxell /saml
Eero Lehti /saml
Päivi Lipponen /sd
Marjo Matikainen-Kallström /saml
Petteri Orpo /saml
Sirpa Paatero /sd
Oras Tynkkynen /gröna
Anne-Mari Virolainen /saml.

Sekreterare var

utskottsråd Eelis Roikonen.

RESERVATION

Motivering

Ett fundamentalt problem med propositionen är att lagändringen i första hand tillgodoser marknadens önskemål om ändringar i den gällande lagstiftningen. Ur tillsynsmyndigheternas synvinkel skulle det ha varit rationellt att bereda en övergripande lösning där också sanktions- och tillsynsfrågor samtidigt kunde ha vägts in. De spelar en central roll för att lagen ska fungera. Men i det här sammanhanget föreslogs inga sådana ändringar i beredningen som tillsynsmyndigheterna skulle ha behövt för en trovärdig tillsyn, utan de sköts på framtiden.

Propositionen om lagen om placeringsfonder riskerar att bli skatteparadislagstiftning, om man inte ser till att myndigheterna också de facto får den information de behöver om de verkliga fondandelsägarna och kan verifiera informationens riktighet. I propositionen borde man nödvändigt också ha fått med tillräckligt effektiva administrativa sanktionspåföljder och brott mot lagen borde ha kriminaliserats.

Finländska investeringar i värdeandelar och fonder i utlandet uppgår till 140 miljarder euro. Ett av de största problemen med lagstiftningen i dagens läge är att skattemyndigheterna har mycket begränsade möjligheter att kontrollera att informationen från utlandet är riktig. Därför är det till exempel svårt att övervaka att finländare inte kringgår beskattningen med hjälp av förvaltningsregistreringen. Propositionen är förknippad med likadana tillsynsproblem som den internationella investeringsverksamheten över lag. Skatteförvaltningens utredningar pekar på

att man nödvändigt borde få rätt att kontrollera jämförande uppgifter från kreditinstituten, om man vill sätta stopp för möjligheterna att kringgå skatt och förebygga missbruk i investeringsverksamhet. Det svåraste för att övervaka beskattningen och bekämpa ekobrottsligheten i Finland är att lagändringen mycket väl kan betyda ökade möjligheter till täckmantelmanövrer, undangömmande och hemlighållande i investeringsverksamhet, om hotbilderna besannas och skattemyndigheten eller någon annan myndighet som har rätt att få information inte får det.

Den internationella trenden mot öppen information på grund av finanskrisen går i motsatt riktning i propositionen. Den ökade öppenheten och insynen och behovet av bättre kontroll i investeringsverksamheten har accentuerats i samband med den nuvarande finanskrisen. Transfereringar av värdeandelar och fonder till utlandet skulle vara ett sätt att finansiera insatserna för att hindra finans- och bankkriser bl.a. genom skatt på egendomsöverlåtelser. Det som gör det ännu mer angeläget är att det finns signaler om att den organiserade brottsligheten i allt större utsträckning utnyttjar investerings- och finanssektorn och luckorna i tillsynen över dem för att tvätta pengar.

Förslag

Vi föreslår därför

att förslaget till ändring av lagen om placeringsfonder förkastas.

Helsingfors den 11 maj 2010

Jouko Skinnari /sd
Miapetra Kumpula-Natri /sd
Päivi Lipponen /sd
Sirpa Paatero /sd

Matti Kangas /vänst
Toimi Kankaanniemi /kd
Markku Uusipaavalniemi /cent